

REGULI DE COMPORTARE ÎN CAZUL PRODUCERII UNEI SITUAȚII DE URGENȚĂ

Situația de urgență este un eveniment excepțional, cu caracter nonmilitar, care prin amploare și intensitate amenință viața și sănătatea populației, mediului înconjurător, valorile materiale și culturale importante iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse suplimentare și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate.

Starea potențial generatoare de situații de urgență reprezintă complex de factori de risc care prin evoluția lor necontrolată și iminenta amenințare ar putea aduce atingere vieții și populației, valorilor materiale și culturale importante și factorilor de mediu.

Tipuri de risc: incendii, cutremure, inundații, accidente, explozii, avarii, alunecări sau prăbușiri de teren, îmbolnăviri în masa, prăbușiri ale unor construcții, instalații ori amenajări, eșuarea sau scufundarea unor nave, căderi de obiecte din atmosfera ori din cosmos, tornade, avalanșe, eșecul serviciilor de utilități publice și alte calamități naturale, sinistre grave sau evenimente publice de amploare determinate ori favorizate de factorii de risc specifici;

Dezastru este un evenimentul datorat declanșării unor tipuri de riscuri, din cauze naturale sau provocate de om, generator de pierderi umane, materiale sau modificări ale mediului și care, prin amploare, intensitate și consecințe, atinge ori depășește nivelurile specifice de gravitate stabilite prin regulamentele privind gestionarea situațiilor de urgență, elaborate și aprobate potrivit legii;

Situația de protecție civilă este situația generată de iminența producerii sau de producerea dezastrului, a conflictelor militare și/sau a altor situații neconvenționale care, prin nivelul de gravitate, pun în pericol sau afectează viața, mediul, bunurile și valorile culturale și de patrimoniu.

Înștiințarea este activitatea de transmitere a informațiilor autorizate despre iminența producerii sau producerea dezastrului și/sau a conflictelor armate către autoritățile administrației publice centrale sau locale, după cauză, în scopul evitării surprinderii și al realizării măsurilor de protecție.

Avertizarea reprezintă aducerea la cunoștința populației a informațiilor necesare despre iminența producerii sau producerea unor dezastruri.

Prealarmarea reprezintă transmiterea mesajelor / semnalelor de avertizare către autorități despre probabilitatea producerii unor dezastruri sau a unui atac aerian.

Alarmarea reprezintă transmiterea mesajelor / semnalelor de avertizare a populației despre iminența producerii unor dezastruri sau a unui atac aerian.

Adăpostirea este o măsură specifică de protecție a populației, a bunurilor materiale, a valorilor culturale și de patrimoniu, pe timpul ostilităților militare, împotriva efectelor atacurilor aeriene ale adversarului.

Adăposturile de protecție civilă sunt spații special amenajate pentru protecția personalului în situații de urgență, proiectate, executate, dotate și echipate potrivit normelor și instrucțiunilor tehnice elaborate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și aprobate de ministrul administrației și internelor. În situație de conflict armat, adăposturile de protecție civilă reprezintă totalitatea construcțiilor special executate sau amenajate care au capacitatea să reducă acțiunea de distrugere a armelor de nimicire în masă și să asigure protecția persoanelor adăpostite împotriva dărâmurilor provocate de explozii.

Obligațiile cetățenilor în situații de urgență, conform prevederilor Legii nr. 481/2004, modificată și completată cu Legea nr. 212/2006:

a) să respecte și să aplice normele și regulile de protecție civilă stabilite de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de conducătorii instituțiilor publice, ai operatorilor economici ori ai organizațiilor neguvernamentale, după caz;

b) să ducă la îndeplinire măsurile de protecție civilă dispuse, în condițiile legii, de autoritățile competente sau de personalul investit cu exercițiul autorității publice din cadrul serviciilor publice de

urgenta;

c) să informeze autoritățile sau serviciile de urgență abilitate, prin orice mijloace, inclusiv telefonic, prin apelarea numărului **112**, despre iminenta producerii sau producerea oricărei situații de urgență despre care iau cunoștința;

d) să informeze serviciile de urgență profesioniste sau poliția, după caz, inclusiv telefonic, prin apelarea numărului **112**, despre descoperirea de muniție sau elemente de muniție ramase neexplodate;

e) să participe la pregătirea de protecție civilă la locul unde își desfășoară activitatea;

f) să participe la întreținerea adăposturilor din clădirile proprietate personală și, în caz de necesitate, la amenajarea spațiilor de adăpostire din teren;

g) să-și asigure mijloacele individuale de protecție, trusa sanitară, rezerva de alimente și apă, precum și alte materiale de primă necesitate pentru protecția familiilor lor;

h) să permită, **în situații de protecție civilă**, accesul forțelor și mijloacelor de intervenție în incinte sau pe terenuri proprietate privată;

i) să permită instalarea mijloacelor de alarmare pe clădirile proprietate privată sau aparținând asociațiilor de locatari sau proprietari, după caz, fără plată, precum și accesul persoanelor autorizate, în vederea întreținerii acestora;

j) să accepte și să efectueze evacuarea din zonele afectate sau periclitate de dezastre, potrivit măsurilor dispuse și aduse la cunoștința de către autoritățile abilitate;

k) să solicite avizele și autorizațiile privind protecția civilă, în cazurile prevăzute de lege.

Îndeplinirea obligațiilor prevăzute mai sus revine, corespunzător situației în care se găsesc și cetățenilor străini care desfășoară activități, au reședința sau se află în tranzit, după caz, pe teritoriul României.

Cetățenii declarați inapți de muncă din motive medicale sunt scutiți, pe timpul intervenției în sprijinul forțelor de protecție civilă, de prestarea de servicii ori de participarea la executarea de lucrări, evacuarea de bunuri și altele asemenea, care presupun efort fizic.

Regulile generale de urmat în cazul producerii unei situații de urgență

- Învățați semnalele de alarmare transmise prin sistemul de înștiințare și alarmare al localității dumneavoastră;
- Păstrați-vă calmul;
- Deschideți aparatele de radio și televizoarele și ascultați informațiile generale emise pe aceste stații, buletinele meteorologice, sfaturile transmise de autoritățile în drept;
- Folosiți telefonul numai pentru a anunța (semnala) autorităților locale evenimente importante, cum ar fi incendii, inundații, alunecări de teren, accidente majore, înzăpeziri etc;
- Să aveți la îndemână, în casă sau în jurul ei, un stoc de provizii suficiente de mare ca să vă ajute să supraviețuiți câteva zile;
- Dacă sunteți acasă, aceste provizii vă vor ajuta să treceți fără greutate peste perioada de pericol;
- Dacă sunteți evacuați și trebuie să vă deplasați în alte localități, trebuie să vă luați cu dumneavoastră actele, bani, haine, precum și alimente;

Cele mai importante articole pe care trebuie să le păstrați la îndemână ?

- apă (de preferat păstrată în vase de plastic sau canistre);
- hrana (în pachete conservate sau sigilate);
- medicamente necesare membrilor familiei dumneavoastră și în special trusa de prim ajutor;
- cuverturi, saci de dormit, lumânări, lanterne, radioreceptor portabil;
- documentele de identitate.

CUTREMURUL

Cutremurul reprezintă o ruptură brutală a rocilor din scoarța terestră, datorită mișcării plăcilor tectonice, care generează o mișcare vibratorie a solului ce poate duce la victime umane și distrugeri materiale. Unele din cauzele cutremurelor pot fi erupțiile vulcanice, replicile seismice, tsunami, lichefierii ale terenului și alunecări de teren, impactul cu meteoriți, explozii subterane, edificii care se prăbușesc etc.. În general, doar cutremurele de o magnitudine mare produc victime și pagube materiale prin distrugerea structurilor create de om, valuri tsunami, avalanșe și alunecări de teren.

Cum te pregătești acasă pentru cutremur ?

Discută cu familia despre cutremur și un loc de întâlnire după cutremur, în aer liber și nu departe de casă. Caută locul cel mai sigur din locuință: colțurile interioare ale pereților de rezistență, golurile de sub uși, locurile de sub scheletul clădirii, mesele, paturile. Instruiește copiii să se ascundă în aceste locuri.

Verifică tavanele, acoperișul, coșurile, rețeaua electrică, țevile de gaze. Ancorează mobila grea, dulapurile cu cărți, în așa fel ca în caz de cădere să nu blocheze ieșirea. Paturile din dormitoare trebuie să se afle departe de ferestre, oglinzi, polițe cu cărți. Ține la îndemână trusa de prim – ajutor. Dacă iei regulat medicamente, pregătește rezerve. Pregătește un radio cu baterii, lanterna, chibrituri. Pune actele și obiectele de preț într-o geantă la îndemână.

Cum te pregătești la serviciu pentru cutremur ?

Repartizează obligații astfel ca toți să știe ce să facă ca să nu-i încurce pe alții. Ține clădirile în ordine, nu bloca coridoarele, scările. Verifică ușile, să se deschidă ușor și repede. Este recomandabil să ai stingătoare, amplasate în locuri cunoscute și să știi să le utilizezi. Obișnuiește-te să te gândești la protecție și atunci când te afli în altă locație (în concediu, la spectacole, în vizită).

Ce faci în timpul cutremurului ?

Cutremurul începe cu o vibrație a suprafeței terestre. Cât de mare ar fi frica, trebuie să-ți păstrezi calmul. Luciditatea îți aduce șanse mai multe să scapi nevătămat. Pericolul cel mai mare vine de la obiectele ce cad de deasupra ta. Nu intra în panică! Nu alerga. Trebuie doar să alegi metoda adecvată de reacție: fie părăsești clădirea, fie ocupi unul din locurile mai puțin periculoase din interior. Dacă părăsește clădirea nu te folosi de ascensor și de scări. Dacă te afli pe stradă, rămâi acolo, la distanță de clădiri. Dacă te afli într-un automobil în mișcare, frânează ușor și oprește-te pe un loc deschis. Când cutremurul te surprinde în locurile publice (magazin, cinematograful, restaurant) nu te speria dacă se întrerupe lumina, sună sirena, auzi spărgându-se, geamuri sparte sau țipete de oameni.

Ce trebuie făcut după cutremur ?

Când cutremurul s-a terminat, probabil vei depista în jurul tău distrugeri și sinistrați. Ajută la înlăturarea urmărilor dând prioritate celor răniți. Nu mișca răniții grav dacă nu sunt în pericol imediat de a fi răniți suplimentar, până la acordarea de ajutor medical calificat. Participă la evacuarea sinistraților de sub dărâmături. Informează autoritățile la **112** despre posibilele infrațiuni ce se produc în zona respectivă. De asemenea, combate persoane care răspândesc zvonuri, nu intervenii în locurile unde nu ești calificat, nu încurca activitatea serviciilor de intervenție profesionale, nu folosești apa din rezervoarele deschise până ce nu sunt controlate. La verificarea clădirilor folosește o cască de protecție.

Ce faci dacă ai fost blocat de cutremur ?

Dacă ai fost surprins sub dărâmături, mobilier răsturnat sau într-o incintă, fi calm. Varianta clasică de comunicare cu cei de afară, care vor concentra personal specializat și aparate de ascultare ca să identifice locurile cu persoane blocate, este să bați la intervale regulate cu un obiect tare în conducte sau în pereții incintei, iar dacă ai stabilit contactul verbal, să furnizezi informațiile cerute și să ceri prim ajutor. La evacuare dă prioritate celor răniți, copiilor, femeilor, bătrânilor și ascultă recomandările personalului ce încadrează serviciile profesionale. Acordă-ți primul ajutor, respiră ușor și regulat, pregătește-te mintal pentru foame și sete. Nu fuma – economisești oxigenul! Mișcă-te atent, ca să nu produci noi prăbușiri. Orientează-te după mișcarea aerului. Trecând printr-un loc îngust, relaxează mușchii, lipește coatele de șolduri, împinge cu picioarele. Dacă cutremurul te-a acoperit cu pământ, încearcă să te întorci pe burtă, ca să ușurezi presiunea pe torace și pe abdomen. Masează-ți mâinile și picioarele pentru a menține circulația sângelui. Dacă apare setea, poți pune în gură o pițrică netedă sau un colț de tricou și suge, respirând pe nas.

Cum scoți o victimă de sub dărâmături ?

Înainte de toate, ia contact cu el. Dacă este posibil, aprovizionează-l cu aer, apă, medicamente, până când momentul scoaterii e lipsit de riscuri. Cel mai bine, dacă este posibil, este de făcut o spărtură. Pentru aceasta nu alege locul unde s-au adunat pietre, pentru că ele pot să se răstoarne și să îngreuneze lucrul. Întărește spărtura cu stinghii, grinzi, bare. În drum spre sinistral ia tot ce poate împiedica scoaterea lui. Mai întâi se înlătură dărâmăturile mari, apoi cele mici. Sinistralului mai întâi i se eliberează capul și partea de sus a corpului, apoi picioarele.

Reguli de comportare în cazul producerii unui cutremur

- păstrați-va calmul, nu intrați în panica;
- rămâneți în locul unde va aflați, în clădiri sau în exteriorul acestora;
- dacă cutremurul v-a surprins în interior, opriți alimentarea locuinței cu gaze, energie electrică, apă, deschideți ușile și depărtați-va de ferestre sau balcoane, adăpostiți-va sub o banca, masa solidă, lângă un perete/grindă de rezistență sau tocul unei uși;
- gospodinele surprinse în bucătărie să se îndepărteze cât mai mult de aragazul cu oale fierbinți;
- nu produceți scântei, nu aprindeți lumânări, chibrituri, alte surse de foc deschis dacă simțiți miros de gaze sau produse petroliere;
- dacă seismul va surprins în exterior, depărtați-va de clădiri, stâlpi sau alte obiecte în echilibru precar, la o distanță care să vă asigure spațiul de siguranță în cazul prăbușirii;
- când sunteți în mașina scoateți mașina în afara carosabilului, opriți imediat și rămâneți în mașina, dar dacă există riscuri apropiate de autoturism, părăsiți-o;
- când mașina este staționată lângă clădiri este bine să părăsiți mașina imediat și să vă îndepărtați de aceasta;
- la părăsirea locuinței fiecare cetățean trebuie să-și ia actele de identitate, un mijloc de iluminat independent de surse de alimentare, un aparat de radio cu alimentare de la baterii sau cu acumulatori și obiecte personale strict necesare, medicamente, haine etc.;
- ocoliți locurile periculoase;
- nu atingeți conductorii electrici sau componente ale instalației de alimentare cu energie electrică, gaze, termoficare avariate;
- acordați ajutor răniților, copiilor, bătrânilor, bolnavilor și supravegheați-i până la sosirea echipelor de salvare;
- evitați pe cât posibil, circulația în vederea vizitării rudelor sau cunoștințelor pentru a vedea care este starea lor;
- nu staționați pe lângă locurile periclitare sau în preajma punctelor de lucru;
- combateți zvonurile, știrile false, panica și dezordinea;
- participați (dacă vi se solicită) la acțiunile de înlăturare a dărâmăturilor, sprijinirea construcțiilor, salvarea oamenilor.

FENOMENE METEOROLOGICE PERICULOASE

Fenomenele meteorologice periculoase sunt reprezentate de ploile torențiale, ninsorile abundente, furtuni și viscole, depunerile de gheață, chiciura, poleiul, înghețuri timpurii sau târzii, grindina și seceta. În ultimii ani țara noastră s-a confruntat cu o nouă formă de manifestare a acestor fenomene, necaracteristică geografic României, și anume tornadele.

Cum se produce inundația ?

Inundația reprezintă acoperirea terenului cu un strat de apă în stagnare sau mișcare, care prin mărimea și durata sa provoacă victime umane și distrugeri materiale și dereglează buna desfășurare a activităților social-economice din zona afectată. Inundația apare atunci când albia unui râu nu poate prelua toată apa căzută din cer. Apele râurilor mari cresc și scad mai încet decât cele ale râurilor mici.

Astfel, într-un bazin hidrografic mic, este posibil ca apele unui râu să crească sau să scadă într-un interval de câteva minute sau câteva ore. În cazul râurilor mari creșterea și descreșterea apelor poate dura mult. În consecință, în cazul râurilor mari, inundațiile pot dura câteva zile, deoarece e nevoie de timp ca toată apa care cade în amonte să se scurgă. De asemenea, inundațiile mai pot fi provocate și prin scurgerile de pe versanți și creșterea debitului unui râu/pârâu într-un timp foarte scurt.

De ce apar tot mai des inundațiile ?

Inundațiile și alunecările de teren se datorează în mare parte distrugerii pădurilor în bazinele hidrografice. Pădurile au un rol important în protejarea versanților de eroziune. În absența lor, versanții se prăbușesc, apar torenții care distrug maluri, colmatează albiile râurilor și conduc la revărsări catastrofale de ape. Singura soluție pe termen lung este dezvoltarea fondului forestier.

Cine conduce acțiunile de intervenție la inundații ?

Primarul. El pune în aplicare planul de apărare împotriva inundațiilor și trece la asigurarea

mijloacelor tehnice și materiale specifice acestei situații.

În zonele inundate, prevenirea bolilor se face prin vaccinare, dezinfectarea cu var cloros a fântânilor, caselor și beciurilor în care a bălțit apa. Consumul apei se va face la 30 de minute de la fierbere. Se păstrează igiena corporală, se evită expunerea prelungită la frig, se anunță la telefon **112** simptomele de febră, dureri de burtă, stare de vomă.

Cea mai gravă boală post-inundații – leptospiroza

Persoanele care locuiesc sau călătoresc în zonele afectate de inundații sunt supuse riscului de îmbolnăvire cu leptospiroză. Aceasta este o boală cauzată de un grup de microorganisme ce o duc bine în sol umed și apă caldă, dar rezistă și la temperaturi joase păstrându-se până la un an în gheață. Leptospiroza este o boală infecțioasă acută care se manifestă prin febră, intoxicație, cefalee puternică, insomnie, dureri în articulații (mai ales la gambe), afectarea rinichilor, a ficatului, sistemului nervos și cardiovascular și slăbiciune generală. Pot apărea hemoragii nazale sau gastrointestinale. Microbul pătrunde în organism prin piele, prin mucoasele nazale sau oculare, iar de acolo ajunge în sânge, unde se înmulțește în diverse organe, cum ar fi rinichii, ficatul sau inima. Perioada de incubație este de 2-20 zile. Icterul apare în a doua sau a treia zi de boală, apoi dispare peste 2-3 săptămâni. Leptospirele nu rezistă la uscăciune și temperaturi înalte și sunt sensibile la acțiunea razelor solare. Focarele naturale sunt mai ales teritoriile cu relief jos (luncile râurilor, lacurile). Sursa principală animală sunt bovinele și porcinele, dar circulația leptospirelor este menținută de șobolani. Transmiterea bolii de la animale la om se face ușor, pe diferite căi: la îngrijirea animalelor, la contactul cu urina animalelor bolnave, sau pe cale alimentară cu produse contaminate de rozătoare. Simptome: frisoane, febră, slăbiciune generală, insomnie, greață, vomă, dureri lombare. Toți bolnavii de leptospiroză trebuie spitalizați. Pentru evitarea îmbolnăvirilor se recomandă evitarea scăldatului, evitarea contactului prelungit cu apa, păstrarea normelor obligatorii de igienă, cum ar fi spălatul cu săpun pe mâini, consumul de apă îmbuteliată sau fiartă și răcită. Se evită automedicația, dacă apar simptome de boală diareică sau viroză respiratorie. Se tratează cu antibiotic.

Regulile de bază ce trebuie respectate în caz de inundații

- învață semnalele de alarmare transmise prin sistemul înștiințare alarmare;
- ascultă informațiile oficiale și buletinele meteorologice;
- semnalează autorităților locale inundațiile, alunecările de teren și accidente majore;
- păstrează la îndemână un stoc de provizii pentru câteva zile;
- la evacuare, ia cu tine alimente pentru a le folosi pe drum.

Cum apare viitura ?

Viitura este provocată de un aport de apă (ploaie torențială, furtună, topirea zăpezii) asupra unui râu. Viiturile apar atunci când toate apele afluate unui râu primesc apă în exces. Într-o albie ce are deja un volum de apă curgătoare, viitura împinge apa existentă, astfel că valul principal este o apă curată, urmată de apă tulbure încărcată cu pietre, sol, vegetație. În albiile seci, efectul este mai mare, pentru că acestea permit viiturii să atingă viteze mari. După viitură, nivelul apei scade, cu excepția cazurilor când debitul ploii crește. La râurile mari, revenirea apei la debitul normal poate dura zile sau săptămâni. În cazul unor succesiuni de precipitații, vor apărea mai multe valuri de viitură.

Ce facem în caz de viitură ?

Dacă ești în apropierea apei, înainte de viitură vei simți un curent de aer neobișnuit. Încearcă să ajungi pe un loc cât mai ridicat, pentru evitarea pe cât posibil a impactului cu viitura. Nu fugi prin apă și nu înota, pentru că riscul apariției de vârtejuri și chiar de hipotermie. Dacă ai rămas izolat cu un grup, poziția optimă de așteptare este în doi, așezați și grupați spate în spate pentru a reduce pierderile de căldură. Economisește lumina și hrana și pune repere pentru a urmări evoluția nivelului apelor. Nu uita că cei prinși de viitură în locuri izolate nu au murit niciodată de frig sau de foame, ci întotdeauna pentru că au încercat să înfrunte apele furioase.

Reguli de comportare pentru populație, după producerea inundației

- Respectă îndrumările și comunicările serviciilor profesionale și voluntare pentru situații de urgență;
- Intră cu extremă precauție în interiorul clădirilor avariate sau slăbite;
- Nu intra cu torțe sau lumânări în clădirile inundate;
- Nu atinge firele electrice căzute sau rupte;
- Dacă simți miros de gaze deschide toate ferestrele și ușile, închide robinetul principal de

- gaze și părăsește casa imediat;
- Dacă aparatele electrice sunt ude, întrerupe sursa principală de curent, usucă-le și în final refolosește-le;
- Dacă ești sfătuit să evacuezi, fă-o prompt;
- Verifică rezervele de apă și de hrană înainte de a le folosi;
- Nu consuma alimente care au luat contact cu apa de inundație;
- Nu împiedica acțiunile de intervenție;
- Anunță rudele că ești în siguranță, altfel autoritățile pot pierde timp căutându-te;
- Nu transmite zvonuri sau știri exagerate despre pagube și stricăciuni.

Măsuri ce se iau dacă inundația te surprinde acasă

Dacă aveți timp luați următoarele măsuri:

- aduceți în casă unele lucruri sau puneți-le culcate la pământ într-un loc sigur (mobilă de curte, unelte de grădină sau alte obiecte care se pot muta și care pot fi suflate de vânt sau luate de apă);
- blocați ferestrele astfel încât să nu fie sparte de vânturi puternice, de apă, de obiecte care plutesc sau de aluviuni;
- evacuați animalele și bunurile de valoare în locuri de refugiu, dinainte cunoscute;
- încuiați ușile și ferestrele după ce închideți apa, gazul și instalațiile electrice;
- nu stocați saci de nisip pe partea din afara pereților, mai bine permiteți apei de inundație să curgă liber prin fundație, sau dacă sunteți sigur că veți fi inundați procedați singur la inundația fundației;

Dacă inundația este iminentă procedați astfel:

- mutați obiectele care se pot mișca în partea cea mai de sus a casei;
- deconectați aparatele electrice și împreună cu întreaga familie părăsiți locuința și deplasați-vă spre locul de refugiu (etaje superioare, acoperișuri, înălțimi sau alte locuri dominante) care nu pot fi acoperite de nivelul cotelor maxime ale apelor;
- în cazul în care sunteți surprins în afara locuinței (pe străzi, școli, parcuri săli de spectacole, autogări, etc.) este necesar să respectați cu strictețe comunicările primite și să vă îndreptați spre locurile de refugiu cele mai apropiate.

Dacă inundarea casei este iminentă mută obiectele care se pot mișca în partea cea mai de sus a casei. Deconectează energia electrică și alimentarea cu gaze a gospodăriei, părăsește locuința și mergi spre etaje superioare, acoperișuri, înălțimi.

Dacă se ordonă evacuarea respectă ordinea de evacuare stabilită: copii, bătrâni, bolnavi și în primul rând din zonele cele mai periclitate. Înainte de părăsirea locuinței întrerupe alimentarea cu apă, gaze, energie electrică și închide ferestrele. Scoate animalele din gospodărie și dirijează-le către locurile care oferă protecție. Ia cu tine documentele personale, alimente, apă, trusa sanitară, un mijloc de iluminat, un radio. După sosirea la locul de refugiu, comportă-te cu calm, ocupă locurile stabilite, supraveghează copiii, respectă măsurile stabilite.

La reîntoarcerea acasă nu intrați în locuință în cazul în care aceasta a fost avariată sau a devenit insalubră, nu atingeți firele electrice, nu consumați apa direct de la sursă, ci numai după ce a fost fiartă, consumați alimente numai după ce au fost curățate, fierse și după caz, controlate de organele sanitare, nu folosiți instalațiile de alimentare cu apă, gaze, electricitate, decât după aprobarea organelor de specialitate, acordați ajutor victimelor surprinse de inundații, executați lucrări de înlăturare a urmărilor inundației, degajarea malului, curățirea locuinței și mobilierului, dezinfectarea încăperilor, repararea avariilor, sprijiniți moral și material oamenii afectați de inundații prin găzduire, donare de bunuri materiale, alimente, medicamente;

Retineti! Inundația este precedată, de obicei, de intervale mari de prevenire (mai puțin în cazul ruperii barajelor hidrotehnice, pentru localitățile situate, imediat în aval).

Furtunile sunt fenomene rezultate din mișcarea rapidă și puternică, cu forțe distrugătoare și de lungă durată a aerului. După pagubele pricinuite, pot fi comparate cu cutremurul de pământ. Furtuna distruge clădiri durabile, demolează construcțiile ușoare, stâlpii de înaltă tensiune sau de comunicații, rupe și smulge din rădăcini copacii, scufundă vase, deteriorează magistral auto, căi ferate.

Dacă ai fost avertizat despre posibilitatea producerii unei furtuni deconectează energie

electrică. Adună membrii familiei acasă. Închide bine ușile, geamurile, orificiile pentru ventilare. Geamurile mari pot fi protejate cu scânduri. De pe acoperiș, balcoane, ia obiectele ce pot fi luate de vânt. Uneltele din gospodărie trebuie duse în încăperi. Stinge focul în sobe. Ține în ordine beciurile, subsolurile pentru a fi folosite în caz de necesitate. Când furtuna a început, stai în clădire, atent să nu te rănești. Nu se recomandă ieșitul în stradă imediat după ce a încetat vântul, deoarece o rafală se poate repeta.

Dacă furtuna te ia prin surprindere, nu fugi, mai bine te adăpostești într-un șanț, groapă, orice adâncitură, lipit de pământ, cu mâinile acoperind capul. Nu ceda în fața panicii, acționează conștient, reține pe alții de la fapte desperate. Furtuna poate fi însoțită de fulgere, ploaie, grindină. Nu te apropia de obiectele metalice, de stâlpii de tensiune, de paratrăsnete. Pe loc deschis, dacă stai culcat, fulgerul poate trece peste picioare și vei rămâne în viață. Poziția în picioare e cu mult mai periculoasă. Stai departe de copacii izolați, dar nici nu te depărta mult de ei. Fulgerul nu lovește des, nu nimereste repetat în același loc și de obicei atinge obiectul cel mai înalt sau cel mai masiv.

Caniculă

Canicula și fenomenele asociate ei, aridizarea și deșertificarea, reprezintă o altă mare problemă. Încălzirea atmosferei și reducerea cantităților de precipitații conduc la apariția secetei. Seceta prelungită duce la aridizarea și deșertificare. Principalele efecte ale secetelor constau în distrugerea recoltelor, diminuarea numărului de animale, pierderea resurselor de apă. Populația cea mai săracă este și cea mai vulnerabilă, pentru că este nevoită să trăiască în condițiile oferite de un mediu natural ostil.

Canicula determină scăderea producției de cereale. Fermele de păsări au de suferit datorită valului de căldură. Reducerea producției de grâu are un impact direct asupra rezervelor de hrană, cu repercusiuni asupra sănătății umane. Pe caniculă crește riscul de deces mai ales la copii și persoanele în vârstă. Canicula poate produce incendii sau poate întreține incendiile de pădure provocate din neglijența omului.

În zonele puternic populate, canicula generează pe străzi gaze de eșapament, un gaz extrem de periculos: ozonul troposferic, derivat din oxigen. Ozonul „bun” este cel din stratosferă, care protejează viața, filtrând radiațiile ultraviolete dăunătoare. Ozonul „rău” se formează în apropierea solului, în orașe. Construcțiile înalte din centrul orașului opresc circulația naturală a aerului, iar pe străzile înguste se acumulează și alte gaze toxice, provenite în special din trafic. Din aceste motive, locuitorii trebuie să evite cât mai mult posibil centrul și străzile aglomerate, mai ales la amiază, în zilele de vară. Expunerea la valori mari ale concentrațiilor de monoxid de carbon duce la dureri de cap, grețuri și chiar la moarte. Totuși, orașele vâlcene au avantajul că sunt așezate, majoritatea într-o zonă de deal și munte, ceea ce face ca limitele tolerabile să fie restabilite în timp relativ scurt, prin dispersia acumulărilor.

Câteva activități ce se recomandă în perioade caniculare: evitarea cozilor formate în afara instituțiilor, în soare, udarea principalelor căi rutiere din oraș, pentru a combate efectele căldurii, ridicarea la intervale de timp mai scurte a gunoaielor menajere, pentru a preveni apariția de focare de infecție, controale mai dese în restaurante, pub-uri, fast-food-uri, magazine alimentare, asigurarea cu prioritate a irigațiilor culturilor agricole, intensificarea controalelor legale pe linie de apărare împotriva incendiilor.

Pentru evitarea efectelor nefavorabile ale temperaturilor deosebit de ridicate din timpul verii asupra sănătății trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- evitarea expunerii la soare și folosirea de mijloace de protecție (pălării, umbrele, ochelari de soare, îmbrăcăminte subțire din țesături naturale în culori deschise).
- creșterea consumului de lichide la 2-4 litri pe zi și o alimentație săracă în grăsimi;
- evitarea excesului de cafea și a consumului de băuturi alcoolice.
- dușuri și băi frecvente cu apă sub temperatura cutanată;
- evitarea unor eforturi fizice susținute în perioada zilei în care temperatura atinge valorile maxime; activitatea din agricultură, șantiere de construcții, hale industriale, care nu au posibilitatea asigurării unor condiții de microclimat corespunzătoare, se va desfășura dimineața și seara.
- preocupări speciale de prevenire a riscurilor pentru sănătate la personalul care lucrează în sectoarele cu temperatură ridicată și radiații calorice, laminoare la cald, furnale, cuptoare etc.

- asigurarea de către angajatori, conform legii, a modificării programului de lucru în condițiile impuse de temperaturile ridicate și distribuirea către angajați a unor cantități suficiente de apă minerală.
- acordarea unei atenții speciale copiilor, evitarea situațiilor în care aceștia sunt lăsați să aștepte în interiorul autovehiculelor parcate la soare, evitarea transporturilor pe distanțe lungi în vehicule fără posibilități de climatizare.
- persoanele vârstnice, în special cele cu afecțiuni cardiace și respiratorii, vor evita deplasările și frecventarea locurilor aglomerate care creează premisele decompensării acestora în condiții de temperaturi ridicate.

Măsuri ce se pot lua pe caniculă, acasă. Temperaturile de vară își fac simțită prezența și în locuințele noastre. Redecorarea căminului pe timp de vară este utilă, înlocuirea cuverturilor, păturilor și cearceafurilor închise la culoare se înlocuiesc cu altele de culori deschise, răcoroase (albe), al căror aspect relaxează, renunțarea, pe cât posibil la covoare și mochete, parchetul sau gresia menținând răcoarea atât de necesară în această perioadă, instalarea de draperii și storuri în camerele expuse soarelui, menținerea deschisă a ferestrelor atât timp cât temperatura exterioară este mai mare decât cea din interior (până la lăsarea serii), dacă nu se poate face ventilație, lasă ferestrele deschise, dar pune în geamuri cearșafuri umede care să rețină aerul uscat și căldura.

Măsuri ce se pot lua pe caniculă, la serviciu. O temperatură optimă la serviciu stimulează lucrul, crește eficiența. Senzația de bună stare fiziologică apare atunci când diferența dintre temperatura aerului și cea a suprafeței încăperii nu depășește 2–3°C. Temperatura aerului recomandată pentru munca intelectuală în poziția șezând este de 21 – 23°C, iar pentru munca ușoară în poziția șezând este de 19°C. În stabilirea temperaturii optime trebuie să se ia în calcul și mișcarea și umiditatea aerului. Mișcarea aerului trebuie să fie mai mică de 0,2 m/s; în cazul lucrărilor delicate care cer o imobilitate prelungită a corpului, nu trebuie să depășească 0,1 m/s. În încăperile încălzite umiditatea relativă a aerului să fie cuprinsă între 50 și 70 %. Dacă acestea nu se păstrează, apar efecte negative.

Conform prevederilor legale, dacă în două zile consecutive se înregistrează temperaturi ale aerului care depășesc 37°C sau care, corelate cu umiditatea, pot fi echivalente la 37°C, angajatorii sunt obligați să ia măsuri **pentru ameliorarea condițiilor de muncă** (reducerea intensității și ritmului activităților fizice, asigurarea ventilației la locurile de muncă, alternarea efortului dinamic cu cel static, alternarea perioadelor de lucru cu perioadele de repaus) și **pentru menținerea stării de sănătate a angajaților** (asigurarea apei minerale, câte 2 – 4 litri/persoană/schimb, asigurarea echipamentului individual de protecție, asigurarea de dușuri, asigurarea transportului la o unitate sanitară a celor afectați).

Angajatorii care nu pot asigura aceste condiții sunt obligați să ia, în acord cu sindicatele, una din următoarele măsuri: reducerea duratei zilei de lucru, eșalonarea zilei de lucru până la ora 11.00 și după ora 17.00, întreruperea colectivă a lucrului.

Angajatorii au două variante pentru a recupera timpul nelucrat și a stabili modalitățile de plată:

- prin recuperarea în următoarele 6 luni a timpului de muncă nelucrat, cu menținerea drepturilor salariale avute anterior;
- Fără recuperarea timpului de muncă nelucrat, cu acordarea drepturilor salariale proporțional cu timpul efectiv lucrat.

Efectele caniculei asupra alimentelor. Din cauza temperaturilor ridicate, produsele alimentare se alterează mult mai rapid. Pe lângă aceasta, toate fructele și legumele ar trebui spălate în două ape înainte de a fi consumate. Din categoria produselor cu grad sporit de alterare fac parte carnea și produsele din carne, laptele și produsele lactate, peștele și produsele marine, torturile, prăjiturile. Cele mai periculoase rămân ciupercile. Medicii interzic consumul ciupercilor culese în parcuri, în preajma gropilor de gunoi, de pe marginea șoselelor și căilor ferate, deoarece acestea au acumulat substanțe toxice. Înainte de preparare, ciupercile trebuie fierte în două – trei ape, timp de cel puțin 15 minute. Un alt produs periculos este înghețata, când are aspect neomogen, granulat, este neuniform colorată sau parțial dezghețată.

Recomandări pentru gospodine în perioadele caniculare

Produsele alimentare proaspete (lapte, produse lactate, carne și preparate din carne, pește etc.)

se alterează rapid și se pot contamina ușor cu microorganisme, dacă nu sunt manipulate corect și păstrate în condiții speciale. Produse alimentare perisabile se procură numai în limita strictului necesar și se consumă rapid. Imediat după achiziționare, produsele alimentare proaspete trebuie depozitate în frigider sau congelator până în momentul consumului. Nu recongela un produs care a fost dezghețat în vederea preparării sau care s-a decongelat accidental. Nu lăsa produsele alimentare proaspete expuse decât în timpul necesar porționării sau preparării lor. Evită achiziționarea borcanelor cu capacul neetanș ! Deschide conservele numai în momentul utilizării. Ceea ce nu s-a consumat, trebuie pus imediat la rece și consumat, de preferință, în aceeași zi. Frigiderul trebuie dezghețat o dată pe săptămână, se golește complet și se spală cu 1 litru de apă caldă în care se dizolvă o lingură de bicarbonat de sodiu. Se freacă ușor, apoi se usucă cu o cârpă moale. Nu se folosesc obiecte tăioase la scoaterea gheții din frigider. Se lasă să se dezghețe și să se scurgă singură. Nu se pun alimente în congelator decât la o oră după ce i s-a dat drumul din nou frigiderului. O dată pe lună, se scoate frigiderul din priză și se curăță cu aspiratorul grila de ventilație. Altfel, este posibil ca praful să blocheze ventilația. Vasele și pachetele cu alimente puse în frigider trebuie să fie uscate, pentru a nu se lipi prin îngheț de cutia congelatorului.

Protejarea sănătății în perioadele de caniculă. Datorită temperaturilor de peste 32 de grade, se produce o creștere corespunzătoare a transpirației, care are rol de regulator termic și care împiedică astfel supraîncălzirea corpului. O dată cu apa, organismul pierde și săruri minerale (mai ales pe cele solubile), antrenând astfel multe consecințe negative: astenia fizică, perturbări ale proceselor metabolice, creșterea simptomatologiei bolilor cronice. Pentru evitarea unor asemenea neplăceri se impun măsuri de înlocuire a pierderilor provocate de transpirație, a pierderilor de apă, săruri minerale și vitamine, pentru refacerea condițiilor normale de funcționare a organismului. Acest lucru poate fi realizat prin consumarea în medie a doi litri de lichide de zi, care nu vor fi băute prea reci (se elimină înainte de a hidrata organismul). În afară de lichidele propriu – zise, se vor consuma cât mai multe fructe și legume, datorită pe de o parte a rezervelor de apă, săruri minerale și vitamine pe care le conțin, cât și datorită faptului că în organism ele cedează apă sub formă de efect retard, asigurând în mod constant și pe termen lung lichidul.

La persoanele bolnave se evită expunerea acestora la soare, mai ales la ora prânzului, considerată oră de vârf. Dacă se iese afară trebuie utilizate mijloace de protecție: pălării, umbrele, ochelari de soare, îmbrăcăminte subțire în culori deschise. Consumul zilnic de lichide trebuie crescut, iar alimentația să fie cât mai săracă în grăsimi. Eforturile fizice, atât acasă, cât și la serviciu sunt recomandate a se desfășura dimineața și seara. Se recomandă evitarea excesului de cafea și a consumului de băuturi alcoolice. Copiii nu trebuie lăsați să aștepte perioade lungi în interiorul autovehiculelor parcate la soare, de asemenea, trebuie evitate transporturile pe distanțe lungi în vehicule fără posibilități de climatizare. Și persoanele vârstnice, în special cele cu afecțiuni cardiace și respiratorii, vor evita deplasările și frecventarea locurilor aglomerate, care le pot dăuna sănătății.

Bolile specifice caniculei

- Boala diareică acută (BDA) – se manifestă prin apariția unor fenomene ca febra, crampele abdominale, greața, vărsăturile alimentare urmate de emiterea scaunelor apoase. Profilaxia bolii diareice acute este la îndemâna oricui: spălătul mâinilor cu apă și săpun înaintea meselor și ori de câte ori este nevoie, precum și prepararea și menținerea alimentelor în condiții igienice.
- Hepatita acută virală A (boala mâinilor murdare) – are o perioadă de incubație mult mai lungă, de până la 60 de zile. Perioada de vară reprezintă momentul propice infectării cu virusul hepatitei A, cu atât mai mult cu cât aceasta este o boală a copilăriei, cei mici fiind mai puțin supravegheați și mai tentați de consumul fructelor nespălate.
- Răcelile de vară – au o incidență deloc de neglijat și sunt favorizate de variațiile de temperatură și umezeală. Alimentația fără vitamine și consumul exagerat de alcool conduc la scăderea rezistenței organismului, cu apariția inițial a unei viroze respiratorii ce s poate complica cu pneumonie sau afecțiuni respiratorii grave.
- Dizenteria – ca și hepatita, este o boală a mâinilor murdare, datorându-se condițiilor de trai în care nu se respectă regulile de igienă. Apare atât în mediul rural, cât și în cel urban, afectează toate grupele de vârstă putând reveni la aceeași persoană de mai multe ori în decursul vieții. Simptome: dureri abdominale însoțite de febră, scaune frecvente, modificate

și în cantitate mică, sub forma de mucus, puroi și sânge. Tratamentul constă în sterilizarea tractului intestinal, adică îndepărtarea microbilor prezenți în intestine. Medicii recomandă respectarea regulilor de igienă, testarea apei din fântâni și prezentarea la medic la apariția oricăror semne de boală diareică.

- Indigestiile stomacale – au, de multe ori, ca principală cauză consumul de legume insuficient coapte, cel de produse lactate păstrate la temperatura camerei sau de carne de pasăre preparate insuficient. E bine să ai la tine un medicament antidiareic, să bei suficientă apă plată și ceaiuri pentru a evita deshidratarea. Factori potențiali de risc sunt și apa de robinet sau cuburile de gheață. Câteva zile de regim sunt obligatorii.
- Arsurile solare – apar la 4 – 5 ore după expunere, însă pielea începe să se bronzeze cu adevărat abia după 2 – 3 zile, bronzul fiind și el o modalitate de apărare a pielii. Sunt binevenite dușurile dese și nu foarte reci. Se recomandă relaxarea într-o cameră răcoroasă și întunecoasă. În cazurile mai grave este indicat să te adresezi medicului. Insolația apare atunci când te expui pentru o perioadă îndelungată la călduri puternice. Apare astfel riscul unei deshidratări severe, agravarea unei maladii cronice sau un atac de căldură. Simptome: crampe musculare la nivelul brațelor, picioarelor sau stomacului; oboseală, stare de rău, insomnii neobișnuite. Tratamentul insolației constă în ridicarea capului, înfășurarea capului cu șervețele umede și reci, consumul de lichide și retragerea într-o cameră răcoroasă. Persoanele cu părul închis la culoare au un risc mai mare de a face insolație. Dacă te resimți în urma expunerii la soare încetează activitatea fizică și odihnește-te într-un loc rece bând multă apă sau sucuri de fructe.
- Ochelari împotriva radiațiilor solare – aleasă la întâmplare, fără un consult medical în prealabil, o pereche de ochelari de soare poate duce în timp la afecțiuni grave ale globului ocular și chiar la miopie. Drumul ce este parcurs de o persoană care are nevoie de ochelari de vedere nu este de cele mai multe ori corect, întrucât nu puțini sunt cei care cumpără ochelari de la comercianții ambulanți. Afecțiuni grave precum arsuri ale globului ocular, pot fi provocate și de ochelarii de soare de o calitate proastă care în loc de lentile speciale cu protecție împotriva razelor solare sunt prevăzuți cu un simplu geam colorat. În aceste condiții, din cauza purtării ochelarilor de soare pot apărea dureri de cap, amețeli, înroșirea ochilor și chiar lăcrimare. Ochelarii închiși la culoare nu sunt recomandați pentru că pot da dependență.

ALUNECĂRI DE TEREN

lunecările de teren sunt deplasări ale rocilor ce formează versanții unor munți sau dealuri, pantele unor lucrări de hidroameliorații sau a altor lucrări de îmbunătățiri funciare, ca urmare a unor fenomene naturale (ploi torențiale, prăbușiri ale unor grote, eroziuni puternice, cutremur de pământ), sau chiar ca urmare a unor activități umane și având ca efecte distrugerii materiale, blocarea drumurilor, distrugerea liniilor de comunicație sau a cursurilor de apă, reducerea producției agricole sau forestiere, precum și pierderi umane.

Principalele semne ale unor alunecării de teren sunt reprezentate de fisuri (crăpături) pe pământ, pe asfalt, în pereții clădirilor, copaci înclinați, stâlpi și garduri strămutate din loc, dispariția bruscă a apei din fântâni și izvoare, scârțâitul elementelor de construcție ale caselor, starea alarmată a păsărilor și a animalelor.

În caz de alunecare de teren se evacuează imediat imobilul (terenul) afectat, se anunță vecinii, se acordă ajutor celor ce au nevoie, se apelează la serviciile profesioniste (poliție, pompieri, salvarea), se iau măsuri pentru securitatea oamenilor și bunurilor materiale. Pentru reducerea riscurilor un aspect important îl reprezintă în zilele noastre asigurarea bunurilor și persoanelor prin firme autorizate. Măsuri post-dezastru: căutare-salvare, asistență medicală, adăpostirea de urgență a persoanelor sinistrate.

INCENDIILE

Un incendiu reprezintă procesul de ardere autoîntreținută, care se desfășoară fără control în timp și spațiu, produce pierderi de vieți omenești și/sau pagube materiale și necesită o intervenție

organizată în scopul întreruperii procesului de ardere.

Cauza unui incendiu este suma factorilor care concură la inițierea incendiului, care constă, de regulă, în sursa de aprindere, mijlocul care a produs aprinderea, primul material care s-a aprins, precum și împrejurările determinante care au dus la izbucnirea acestuia.

Ansamblul măsurilor tehnico – organizatorice necesare stabilirii forțelor, responsabilităților, sarcinilor, mijloacelor, metodelor și procedeelelor ce pot fi utilizate pentru evacuarea și salvarea persoanelor și animalelor, protecția bunurilor și vecinătăților, precum și pentru stingerea incendiilor reprezintă activitatea de **organizare a intervenției în caz de incendiu**.

Un pericol iminent de incendiu este o situație creată de cumularea factorilor care concură la inițierea incendiului, declanșarea acestuia fiind posibilă în orice moment.

Prevenirea incendiilor reprezintă totalitatea acțiunilor de împiedicare a inițierii și propagării incendiilor, de asigurare a condițiilor pentru salvarea persoanelor și bunurilor și de asigurare a securității echipelor de intervenție.

Regulile generale de prevenire a incendiilor:

- controlul, supravegherea și reducerea pericolelor de incendiu ori a consecințelor acestora;
- asigurarea condițiilor de evacuare și salvare a persoanelor în siguranță și de securitate a echipelor de intervenție proprii în cazul izbucnirii unui incendiu;
- întreținerea în stare operativă a instalațiilor de detectare/alarmare/stingere a incendiilor și mijloacelor de primă intervenție;

pregătirea planurilor de protecție împotriva incendiilor (evacuare, depozitare și intervenție)

Activitatea de stingere a incendiilor reprezintă totalitatea acțiunilor de limitare și întrerupere a procesului de ardere prin utilizarea de metode, procedee și mijloace specifice.

Un utilizator este persoana fizică sau juridică ce folosește un bun, cu orice titlu, în interesul său, al altuia sau în interes public.

Apărarea împotriva incendiilor reprezintă ansamblul integrat de activități specifice, măsuri și sarcini organizatorice, tehnice, operative, cu caracter umanitar și de informare publică, planificate, organizate și realizate potrivit prezentei legi, în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a incendiilor și asigurării intervenției operative pentru limitarea și stingerea incendiilor, în vederea evacuării, salvării și protecției persoanelor periclitate, protejării bunurilor și mediului împotriva efectelor situațiilor de urgență determinate de incendii.

Organizarea activității de apărare împotriva incendiilor pe locul de muncă presupune:

- asigurarea condițiilor care să permită salariaților/persoanelor fizice ca, pe baza instruirii și cu mijloacele tehnice pe care le au la dispoziție;
- să acționeze pentru prevenirea și stingerea incendiilor, evacuarea și salvarea utilizatorilor construcției, evacuarea bunurilor materiale, precum și pentru înlăturarea efectelor distructive provocate în caz de incendii.

Răspunderile și obligații ce revin persoanelor fizice și juridice, potrivit legii, privind stabilirea și aplicarea măsurilor de apărare împotriva incendiilor, precum și de consecințele producerii incendiilor:

În cazurile de forță majoră determinate de incendii, persoanele fizice și juridice care dețin, cu orice titlu, terenuri, construcții, instalații tehnologice sau mijloace de transport au următoarele obligații:

- să permită necondiționat accesul serviciilor de urgență și al persoanelor care acordă ajutor;
- să permită necondiționat utilizarea apei, a materialelor și a mijloacelor proprii pentru operațiuni de salvare, de stingere și de limitare a efectelor incendiilor produse la bunurile proprii ori ale altor persoane;
- să accepte măsurile stabilite de comandantul intervenției pentru degajarea terenurilor, demolarea unei construcții sau a unei părți din construcție, tăierea/dezmembrarea mijloacelor de transport, oprirea temporară a activităților sau evacuarea din zona periclitată și să acorde sprijin, cu forțe și mijloace proprii, pentru realizarea acestor măsuri.

Obligațiile unei persoane care observă un incendiu. Persoana care observă un incendiu are

obligația să anunțe prin orice mijloc serviciile de urgență, primarul sau poliția și să ia măsuri, după posibilitățile sale, pentru limitarea și stingerea incendiului. În caz de incendiu, orice persoană trebuie să acorde ajutor, când și cât este rațional posibil, semenilor aflați în pericol sau în dificultate, din proprie inițiativă ori la solicitarea victimei, a reprezentanților autorităților administrației publice, precum și a personalului serviciilor de urgență.

Persoanelor care observă un incendiu produs la păduri, plantații, culturi agricole, miriști, pășuni și fânețe au obligația să intervină imediat cu mijloacele de care dispun, pentru limitarea și stingerea acestora.

Activitatea de amenajare a pădurii constă, între altele, în crearea de întreruperi ale masei combustibile, prin zone tampon, ceea ce permite reducerea riscului de propagare a incendiului. Curățarea este o operație ce constă în tăierea, parcelarea sau arderea vegetației de la marginea zonelor locuite, căilor de comunicație și de pe zonele tampon (fâșiile antifoc). Proprietarii, gestionarii și utilizatorii spațiului forestier trebuie permanent sensibilizați privind prevenirea incendiilor de pădure.

Tipurile de incendii la păduri și modul lor de manifestare. Odată produs, un incendiu poate lua diferite forme, fiecare fiind condiționată de caracteristicile vegetației și condițiile climatice (în principal forța și direcția vântului). Astfel se disting:

- **incendii de sol**, în care arde materia organică conținută în litieră, humus sau turbă; viteză mică de propagare;
- **incendii de suprafață**, în care arde vegetația de talie joasă; ele se propagă în general prin radiație;
- **incendii de coronament**, în care arde partea superioară a arborilor și se formează o coroană de incendiu; ele eliberează în general mari cantități de căldură, iar viteza de propagare este foarte ridicată. Sunt cu atât mai intense și dificil de controlat cu cât vântul este mai puternic iar combustibilul mai uscat.

Aceste 3 tipuri de incendii se pot produce simultan într-o zonă.

Temperatura la care se poate produce incendiul de pădure. Atunci când conținutul de apă este scăzut, vegetația se aprinde la temperaturi relativ joase. Temperatura de inflamare variază între 260°C și 450°C. Această temperatură este asigurată de surse de căldură precum chibrituri, țigări și descărcări electrice atmosferice.

Printre principalele esențe de arbori și caracteristicile acestora care favorizează dezvoltarea incendiului se disting:

- esențele pirofile (pinul, iarba neagră), ale căror caracteristici (rășina, esențele) favorizează dezvoltarea incendiilor;
- esențe pirorezistente (stejarul, castanul), capabile să reziste la incendii.

Riscurile incendiilor de pădure. Prin efectele sale, incendiul este un factor de distrugere atât pentru oameni și activitățile lor cât și pentru mediu.

- **Riscuri pentru oameni.** În urma incendiilor de pădure, cea mai afectată sunt populația și gospodăriile din vecinătate, care se pot aprinde.
- **Riscuri pentru mediu.** Impactul unui incendiu de pădure asupra faunei și florei este legat de intensitatea să și interesul pe care-l prezintă speciile implicate. Un incendiu are consecințe imediate (modificarea peisajului, dispariția animalelor sau vegetației, uneori aparținând speciilor rare), dar și pe termen lung, dacă luăm în considerare timpul necesar reconstituirii biotopului.

Consecințele asupra solului sunt determinate de degradarea masei vegetale. Ea poate fi la originea eroziunii solului. Peisajul este supus la importante modificări, fie prin absența vegetației, fie prin prezența numeroșilor arbori calcinați. Prin reîmpădurire se „cicatrivează peisajul”, reconstituind masele verzi, dar ambianțele originale ale pădurilor sunt foarte dificil de restaurat.

Acțiunea de intervenție în caz de incendiu constă în punerea în aplicare a măsurilor de protecție a pădurii împotriva incendiilor, planurilor de intervenție și schemelor de acoperire a riscurilor, care au ca scop îmbunătățirea condițiilor de protecție a forțelor de intervenție și a populației. Pentru îmbunătățirea rapidității de intervenție, se recomandă amplasarea cisternelor (rezervoarelor) cu apă pe masive în apropierea zonelor forestiere.

Comportamentul persoanelor în cazul unui incendiu de pădure:

- nu intra în panică;

- îndepărtează-te de incendiu;
- solicită sprijinul unui adult;
- acoperă-ți nasul și gura cu o cârpă curată.

Principalele obligații pe linia apărării împotriva incendiilor la locul de muncă:

Fiecare salariat are, la locul de muncă, următoarele obligații principale:

- să respecte regulile și măsurile de apărare împotriva incendiilor, aduse la cunoștință, sub orice formă, de administrator sau de conducătorul instituției, după caz;
- să utilizeze substanțele periculoase, instalațiile, utilajele, mașinile, aparatura și echipamentele, potrivit instrucțiunilor tehnice, precum și celor date de administrator sau de conducătorul instituției, după caz;
- să nu efectueze manevre nepermise sau modificări neautorizate ale sistemelor și instalațiilor de apărare împotriva incendiilor;
- să comunice, imediat după constatare, conducătorului locului de muncă orice încălcare a normelor de apărare împotriva incendiilor sau a oricărei situații stabilite de acesta ca fiind un pericol de incendiu, precum și orice defecțiune sesizată la sistemele și instalațiile de apărare împotriva incendiilor;
- să coopereze cu salariații desemnați de administrator, după caz, respectiv cu cadrul tehnic specializat, care are atribuții în domeniul apărării împotriva incendiilor, în vederea realizării măsurilor de apărare împotriva incendiilor;
- să acționeze, în conformitate cu procedurile stabilite la locul de muncă, în cazul apariției oricărui pericol iminent de incendiu;
- să furnizeze persoanelor abilitate toate datele și informațiile de care are cunoștință, referitoare la producerea incendiilor.

Instruirea în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor a persoanelor angajate în muncă constituie parte componentă a activității de apărare împotriva incendiilor desfășurate de persoanele fizice și juridice potrivit prevederilor legale în vigoare.

Măsurile care se adoptă pentru asigurarea condițiilor de evacuare și salvare a persoanelor în siguranță în caz de incendiu sunt următoarele:

- stabilirea unui concept propriu de alarmare și evacuare în caz de incendiu;
- păstrarea căilor de evacuare, salvare și intervenție libere și în stare de utilizare la parametrii la care au fost proiectate și realizate;
- marcarea și semnalizarea căilor și acceselor de evacuare, salvare și intervenție;
- asigurarea și funcționarea iluminatului de siguranță și celei de-a doua surse de energie electrică;
- afișarea extrasului corespunzător din planurile de protecție împotriva incendiilor pe fiecare nivel în parte, în corelare cu situația existentă;
- asigurarea și funcționarea sistemelor de alarmare și semnalizare a incendiilor la parametrii de performanță pentru care au fost proiectate;
- asigurarea numărului și tipurilor de stingătoare, corespunzătoare clasei de incendiu;
- verificarea asigurării blocării lifturilor la parter în caz de incendiu;
- organizarea și desfășurarea, periodic, de exerciții și aplicații, cu salariații, gradat, pe locul de muncă, pe clădire și pe mai multe clădiri din cadrul aceluiași operator economic;
- în cazul manifestărilor cu public numeros, organizatorul anunță în scris cu 48 ore înainte administrația publică locală și serviciul public voluntar pentru situații de urgență în a cărui zonă de responsabilitate se va desfășura evenimentul.

Intervenția pe locul de muncă presupune:

- alarmarea imediată a personalului de la locul de muncă sau a utilizatorilor prin mijloace specifice, anunțarea incendiului la forțele de intervenție, precum și a dispeceratului, acolo unde acesta este constituit;
- salvarea rapidă și în siguranță a personalului, conform concepției stabilite;
- întreruperea alimentării cu energie electrică, gaze și fluide combustibile a consumatorilor și efectuarea altor intervenții specifice la instalații și utilaje de persoane

anume desemnate ;

- acționarea asupra focarului cu mijloacele tehnice de apărare împotriva incendiilor din dotare și verificarea intrării în funcțiune a instalațiilor și sistemelor automate și, după caz, acționarea lor manuală;
- evacuarea bunurilor periclitate de incendiu și protejarea echipamentelor care pot fi deteriorate în timpul intervenției;
- protecția personalului de intervenție împotriva efectelor negative ale incendiului (temperatură, fum, gaze toxice etc.);
- verificarea amănunțită a locurilor în care se poate propaga incendiul și unde pot apărea focare noi, acționându-se pentru stingerea acestora.

Reglementarea modului de executare a lucrărilor cu foc deschis:

- stabilirea locurilor unde, periodic sau permanent, se pot efectua lucrări cu foc deschis (topirea bitumului, arderea deșeurilor combustibile, curățări prin ardere etc.) și a persoanelor care le supraveghează;
- stabilirea și marcarea locurilor cu pericol de incendiu în care este interzisă utilizarea focului deschis;
- nominalizarea persoanelor care au dreptul să emită permis de lucru cu foc;
- descrierea procedurii de emitere, semnare, aducere la cunoștință și păstrare a permisului de lucru cu foc;
- aprobarea unor instrucțiuni specifice de prevenire a incendiilor pentru astfel de lucrări.

Măsurile de prevenirea incendiilor în spații rezidențiale/gospodării cetățenești

În vederea prevenirii incendiilor în apartamentele din spațiile unifamiliale/multifamiliale și gospodăriile cetățenești se iau următoarele măsuri minime:

- folosirea focului deschis, inclusiv la lucrările de igienizare este permisă numai sub supraveghere permanentă, cu respectarea regulilor specifice de prevenire a incendiilor.
- se interzice folosirea chibriturilor, lumânărilor, lămpilor de iluminat cu petrol, în spații cu pericol de incendiu (depozite de furaje, grajduri, magazii, alte anexe, poduri, ...) și explozie (în apropierea buteliilor de aragaz, instalațiilor de gaze naturale, încăperi în care depozitați produse petroliere), cât și la executarea lucrărilor agricole (în lanuri de cereale, pajiști...), în păduri și în apropierea acestora se interzice folosirea flăcării pentru verificarea etanșeității buteliei.
- se interzice utilizarea aparatelor electrice, cablurilor electrice, prizelor și întrerupătoarelor cu defecțiuni sau improvizații.
- se evită suprasolicitarea rețelei electrice prin conectarea mai multor aparate la prize multiple.
- se interzice înlocuirea siguranțelor electrice cu cuie, monezi, sârme, etc.
- sursele de foc (chibrituri, brichete, lumânări, lămpi cu gaz, etc) se păstrează în locuri în care copii nu au acces.
- se interzice lăsarea copiilor nesupravegheați precum și închiderea lor în casă cu lumânări aprinse, sobe, plite, radiatoare și/sau aparate electrice aflate în funcțiune.
- se interzice folosirea buteliilor de gaze lichefiate fără regulatori (ceasuri) de presiune cu garnituri deteriorate ori cu furtunuri de cauciuc fisurate sau lărgite la capete.
- se interzice cu desăvârșire încercarea cu flacără a etanșeității buteliei, garniturilor regulatorilor de presiune sau a furtunului; verificarea se va face numai cu emulsie de apă cu săpun.
- se interzice așezarea sau păstrarea buteliilor de gaze în apropierea oricăror surse de căldură ori sub acțiunea directă a razelor solare.
- se interzice încălzirea buteliilor ori folosirea acestora în poziție culcată, răsturnată sau înclinată.
- se interzice trecerea (transvazarea) gazului din butelie în orice alte recipiente sau folosirea de butelii improvizate.
- se interzice depozitarea de materiale lemnoase, furaje sau alte materiale combustibile sau inflamabile (butelii, bidoane cu produse petroliere, etc.) în podurile clădirilor.

- se interzice folosirea afumătorilor improvizate în podurile clădirilor prin scoaterea unor cărămizi din coș sau neridicarea zidăriei coșurilor deasupra acoperișului ori lăsarea deschisă a ușițelor de curățare.
- se interzice folosirea afumătoarelor improvizate ori amplasarea acestora în magazine, șuri, remize, sub șoproane sau lângă materiale combustibile
- afumătorile se confecționează din zidării de cărămidă și materiale incombustibile și se amplasează independent de celelalte construcții din gospodărie.

Măsuri ce se iau pentru a ne feri de incendii pe timpul secetos:

- interzicerea utilizării focului deschis în zonele afectate de uscăciune avansată;
- restricționarea efectuării, în anumite intervale din timpul zilei, a unor lucrări care creează condiții favorizante pentru producerea de incendii prin degajări de substanțe volatile sau supraîncălziri excesive;
- asigurarea protejării față de efectul direct al razelor solare a recipientelor, rezervoarelor și a altor tipuri de ambalaje care conțin vapori inflamabili sau gaze lichefiate sub presiune, prin depozitare la umbră (copertine, șoproane deschise etc.) sau, după caz, prin răcire cu perdele de apă rece;
- asigurarea și verificarea zilnică a rezervelor de apă pentru incendiu.

Măsuri de prevenire a incendiilor pe timpul sezonului rece

- la instalarea și folosirea sobelor trebuie asigurate distanțe de siguranță față de materialele combustibile sau alte obiecte care se pot aprinde ușor;
- la aprinderea focului în sobe se impune atenție deosebită la folosirea lichidelor inflamabile și utilizarea materialelor combustibile (lemn, cărbune, etc) care să permită închiderea ușilor sobelor; la folosirea combustibilului gazos se va utiliza principiul “gaz pe flacăra”;
- amplasarea unei table metalice, pe dușumea, parchet ori linoleum în fața ușilor sobelor;
- sobele în funcțiune și aparatele electrice de încălzire sub tensiune nu vor fi lăsate fără supraveghere și nici într-un caz în grija copiilor;
- verificarea, curățirea și după caz remedierea defecțiunilor coșurilor de evacuare a fumului de către personal autorizat;
- nu se vor folosi instalații și aparate electrice de încălzire defecte sau improvizate, cu conductori neizolați, prize sau întrerupătoare cu defecțiuni, siguranțe necalibrate;
- utilizarea sistemelor de afumare a produselor din carne se va face doar pe timpul zilei și sub supraveghere;
- atenționarea, în special a copiilor, pentru a nu folosi lumânări, jocuri de artificii, petarde, pocnitori improvizate și alte mijloace explozive care sunt utilizate frecvent în această perioadă, în apropierea materialelor combustibile ori inflamabile;
- supravegherea pomului de Crăciun decorat cu instalații electrice de iluminat, lumânări ori artificii de către persoane adulte și instruirea copiilor pentru folosirea acestora doar în prezența adulților.

Preîntâmpinarea izbucnirii incendiilor la gospodăriile cetățenești, atunci când se folosește focul deschis:

- orice foc, fie în interiorul locuinței sau exteriorul ei trebuie supravegheat;
- se interzice folosirea chibriturilor, lumânărilor, lămpilor de iluminat cu petrol în spații cu pericol de incendiu (depozite de furaje, grajduri, magazine, alte anexe, poduri) și explozie (în apropierea buteliilor de aragaz, instalațiilor de gaze naturale, încăperi în care depozitați produse petroliere) cât și la executarea lucrărilor agricole (lanuri de cereale, pașiști), în poduri și în apropierea acestora;
- este interzisă folosirea flăcării pentru verificarea etanșeității buteliei.

Reguli și măsuri de apărarea împotriva incendiilor ce trebuie respectate la exploatarea instalațiilor și consumatorilor electrice:

- pentru remedierea deficiențelor apelați la specialiști;

- nu utilizați aparate electrice cu mâinile ude, riscați să vă electrocuțați și să suferiți arsuri;
- nu trageți de cabluri pentru debransarea unui aparat electric, acesta se poate deteriora devenind o sursă de incendiu;
- nu folosiți prize multiple, adeseori suprasolicitate acestea se încălzesc și există riscul producerii unui incendiu;
- nu cumpărați jucării electrice care se conectează direct la prize – o jucărie prin care trece o tensiune de 220 V poate fi periculoasă pentru un copil. Vă recomandăm jucăriile cu un transformator de protecție, care reduce tensiunea la o valoare inofensivă, de regulă, de 12 V;
- nu amplasați un obiect metalic de lungime mare (scară, țevă, antenă, etc.) în apropierea unei linii electrice aeriene, aceasta duce adesea la accidente mortale;
- în cazul unui scurtcircuit se interzice folosirea la înlocuirea siguranței, a unui fuzibil cu diametrul mai mare decât cel corect.

Unde este interzis fumatul

- în locuri cu pericol de explozie și incendiu;
- în pat, riscați să adormiți cu țigara aprinsă și să produceți un incendiu.

Cu ce trebuie să fie prevăzute locurile pentru fumat

- scrumiere sau vase cu apă, nisip sau pământ;
- instrucțiuni afișate, cuprinzând măsuri de prevenire a incendiilor și reguli de comportare în caz de incendiu ;
- după caz, mijloace tehnice de apărare împotriva incendiilor.

Coșurile de fum vor fi periodic verificate, curățate și reparate de către personal specializat și autorizat.

Cum prevenim jocul copiilor cu focul ?

- păstrați chibriturile, brichetele și alte surse de foc în locuri în care copiii nu au acces;
- înlăturați orice curiozitate a copiilor în legătură cu focul, explicându-le cu răbdare pericolul pe care acesta îl reprezintă pentru viața lor;
- nu lăsați copiii singuri în casă cu sobe, plite, radiatoare și / sau aparate electrice lăsate sub tensiune.

Măsuri de apărare împotriva incendiilor ce trebuie respectate la mijloacele de încălzire:

- se interzice utilizarea instalațiilor de încălzire cu improvizații sau defecțiuni și lăsarea lor în funcțiune, nesupravegheate;
- respectați distanțele de protecție dintre sobele și materialele combustibile;
- amplasați în fața sobelor cu lemne o cutie metalică, aceasta va asigura protecția față de căderea accidentală direct pe podea a lemnului aprins, care ar putea determina incendierea materialelor combustibile cu care acestea ar veni în contact;
- eventuala încălzire a adăposturilor de animale sau a grajdurilor este admisă numai dacă sunt folosite sobe fixe din cărămidă sau mijloace cu acumulare de căldură, care se alimentează din exteriorul acestor încăperi ori prin instalații de încălzire centrală;
- se interzice folosirea sobelor, mițele sau cenușarele defecte, ori care nu se închid;
- cenușa și jăratecul vor fi depozitate în gropi speciale, iar în condiții de vânt se vor stinge cu apă.

Măsuri de apărare împotriva incendiilor ce se vor respecta la buteliile de aragaz:

- se interzice folosirea buteliilor de gaze lichefiate fără regulatori (ceasuri) de presiune, cu garnituri deteriorate ori cu furtunuri de cauciuc fisurate sau lărgite la capete;
- se interzice cu desăvârșire încercarea cu flacăra a etanșeității buteliei, garniturilor, regulatorilor de presiune sau a furtunului, verificarea se va face numai cu emulsie de apă cu săpun;
- se interzice așezarea sau păstrarea buteliilor de gaze în apropierea oricăror surse de căldură, ori sub acțiunea directă a razelor solare;
- se interzice încălzirea buteliilor ori folosirea acestora în poziția culcată, răsturnată sau înclinată;
- este interzisă trecerea (transvazarea) gazului din butelie în orice alte recipiente sau folosirea de butelii improvizate;
- la aprinderea focului la aragazuri sau sobe alimentate cu gaze naturale, folosiți principiul

„gaz pe flacără” (întotdeauna aprindeți întâi chibritul și apoi manevrați robinetul de alimentare cu gaz), recomandăm utilizarea aprinzătorului electric.

Reguli de apărare împotriva incendiilor ce trebuie respectate la afumătoare:

- se interzice folosirea afumătoarelor improvizate sau amplasarea acestora în magazine, șuri, remize, sub șoproane sau lângă materiale combustibile;
- afumătoarele se confecționează din zidării din cărămidă și materiale incombustibile și se vor amplasa independent de celelalte construcții din gospodărie.

Măsuri principale se iau pe timpul sărbătorilor tradiționale (zile de naștere, onomastice, sărbători religioase etc.)?

- amplasarea lumânărilor, candelor cât mai departe de materialele combustibile folosind suporturi de protecție
- se interzice lăsarea acestora fără supraveghere
- stingerea acestora înainte de culcare.

Măsuri principale se iau la decorarea Pomului de Crăciun?

- pomul de Crăciun se dispune cât mai departe de sursele de căldură, într-un recipient cu pământ sau nisip care se udă zilnic
- se interzice aprinderea lumânărilor și artificilor în pom
- se interzice utilizarea instalațiilor electrice de ornament cu defecțiuni ori improvizatii
- se recomandă utilizarea brazilor din material plastic.

Cum ne ferim de incendii pe caniculă ?

- A. **INSTALAȚII ELECTRICE** – Aparatele electrice, cablurile electrice, prizele și întrerupătoarele cu defecțiuni sunt surse frecvente de incendiu. Pentru remedierea aparatelor și instalațiilor electrice defecte se apelează la specialiști. Nu utilizați aparatele electrice cu mâinile ude. Nu trageți de cablul pentru debransarea unui aparat electric. Acesta se poate deteriora, devenind o sursă de incendiu. Nu folosiți prize multiple: adeseori suprasolicitate, acestea se încălzesc și există riscul producerii unui incendiu. Nu cumpărați jucării electrice care se conectează direct la priză: o jucărie prin care trece o tensiune de 220 V poate fi periculoasă pentru un copil.
- B. **PODURI, MANSARDE** – Este interzisă depozitarea de materiale lemnoase, furaje sau alte materiale combustibile sau inflamabile (butelii, bidoane cu produse petroliere) în podurile clădirilor. Este interzisă folosirea afumătorilor improvizate în podurile clădirilor prin scoaterea unor cărămizi din coș sau neridicarea zidăriei coșurilor deasupra acoperișului ori lăsarea deschisă a ușițelor de curățare.
- C. **FOCUL DESCHIS** – Se interzice folosirea chibriturilor, lumânărilor, lămpilor de iluminat cu petrol, în depozite de furaje, grajduri, magazine, alte anexe, poduri. Este interzisă folosirea flăcării pentru verificarea etanșeității buteliei. În cazul în care butelia este defectă, flacăra, în prezența gazului scurs de la butelie, va produce o explozie.
- D. **MIJLOACE DE ÎNCĂLZIRE** – Se interzice utilizarea instalațiilor de încălzire cu improvizatii sau defecțiuni. Amplasați în fața sobelor cu lemne o cutie metalică: aceasta va asigura protecția față de căderea accidentală, direct pe podea, a lemnului aprins, care ar putea determina incendierea materialelor combustibile.
- E. **BUTELII DE GAZE LICHEFIATE / ARAGAZ** – Se interzice folosirea buteliilor de gaze lichefiate fără regulatori de presiune cu garnituri deteriorate ori cu furtunurile de cauciuc fisurate sau lărgite la capete. Se interzice încercarea cu flacără a etanșeității buteliei, garniturilor regulatorilor de presiune sau a furtunului: verificarea se va face numai cu emulsie de apă cu săpun. Se interzice păstrarea buteliilor în apropierea surselor de căldură ori sub acțiunea directă a razelor solare. Se interzice folosirea buteliilor în poziție culcată. Este interzisă trecerea gazului din butelie în orice alte recipiente sau folosirea de butelii improvizate.
- F. **JOCUL COPIILOR CU FOCUL** – Păstrați chibriturile, brichetele și alte surse de foc în locuri în care copiii nu au acces. Înlăturați orice curiozitate a copiilor în legătură cu focul explicându-le cu răbdare pericolul pe care acesta îl reprezintă pentru viața lor.

EPIDEMII ȘI EPIZOOTII

1. Avem sau nu gripă aviară în România ?

Până la începutul anului 2006, nu au fost înregistrate în România cazuri de gripă aviară la oameni. Până acum, laboratorul național de diagnostic a confirmat focare de gripă aviară în câteva județe, dar autoritățile au lichidat toate păsările din aceste zone, au instituit filtre de tranzit și carantine, așa că focarele au fost limitate și riscul de extindere redus. Sigur, frecvența crescută a acestei boli și răspândirea potențială la oameni sunt fenomene care trebuie privite cu responsabilitate.

2. Cine răspândește gripa aviară ?

Virusuri gripale aviare pot fi luați din focare active de gripă aviară, dar și de la păsări cu forme discrete de boală sau chiar aparent sănătoase. În primul caz vorbim de epidemii și de focare de gripă aviară, în al doilea doar de infecții cu virusuri gripale. Dintre păsările domestice, gripa aviară a fost semnalată cel mai frecvent la curcă, rață, găscă, potârniche, fazani și găină. Între speciile de păsări sălbatice, trebuie menționate păsările acvatice, pescărușii, rândunelele de mare, păsările migratoare. Sursele de infecție primare sunt reprezentate de păsările bolnave, de cel trecute prin boală ca și de cele purtătoare și eliminatoare de virus prin secreții oculo-nazale și prin fecale.

3. Se poate transmite gripa aviară la om ?

Transmiterea directă a bolii de la păsări cu gripa aviară al om a fost semnalată foarte rar. Omul se îmbolnăvește cel mai des cu sușe transformate genetic în organismul porcului. Transmiterea gripei aviare se face însă cu ușurință atunci când sursa este tot omul.

4. Este gripa aviară tratabilă ?

Boala este tratabilă la om, dacă este detectată la început, iar România nu mai poate fi luată prin surprindere. Beneficiem și de ajutorul UE, pentru că statele europene consideră mai rentabil să ne ajute să prevenim o epidemie de gripă aviară decât să permită un asemenea risc la granițele lor.

5. Există un vaccin împotriva gripei aviare ?

Oseltamivir și Zanamivir sunt substanțele despre care medicii cred că folosesc pentru prevenirea și tratarea tulpinilor virusurilor gripale de tip A, cum este gripa aviară. Organizația Mondială a Sănătății a anunțat recent țările – membre că s-a stabilit formula de vaccin împotriva gripei aviare. Acest tip de vaccin poate fi preparat și la Institutul Cantacuzino din București. Până acum, statul a folosit câteva zeci de mii de doze de capsule de Tamiflu (produs francez) pentru tratamentul profilactic antiviral al persoanelor care au intervenit în acțiunile specifice din Ceamurlia de Jos și Maliuc. Și pentru că s-a constatat că vaccinul antigripal sezonier mărește rezistența organismului în fața gripei aviare, statul a majorat numărul celor incluși în programul de vaccinare gratuită țintită.

6. Ce este vaccinarea țintită ?

OMS recomandă administrarea țintită a vaccinului gripal sezonier la grupe selectate cu risc crescut de expunere la virusul gripal aviar H5N1, ca măsură de descurajare a infecției simultane a oamenilor cu virusuri gripale aviare și umane.

7. Ce este pandemia de gripă ?

Termenul descrie momentul în care un virus gripal nou și înalt patogen se transmite susținut în populația generală. Ca să vă faceți o idee, rata de atac medie a epidemiilor este de 3%, iar a pandemiilor de 10%, 25% și chiar 50%. Pentru România, în cel mai grav scenariu de pandemie, s-ar putea îmbolnăvi, pe durata a 9 – 12 luni, până la 11 milioane de oameni, din care 6,7 milioane ar trebui internați și s-ar înregistra circa 50.000 de victime. Din fericire, la acest moment nu se poate vorbi de așa ceva nicăieri pe glob, iar în România cu atât mai puțin. România este pregătită să aplica Planul Național Antipandemie, adică să producă 5,5 milioane doze de vaccin monovalent, care ar asigura vaccinarea a 25% din populația țării.

8. Ce măsuri de precauție putem lua ?

Să nu-ți mai lași libere păsările, dar și animalele care pot intra în contact cu ele: vite, cai și porci. Toate păsările de curte trebuie ținute închise, iar copiii nu trebuie să se joace cu ele. Nu atinge păsările care par bolnave sau păsările moarte. Anunță medicii veterinari din zonă orice caz de boală semnalată la păsări, dar și la alte animale. Nu consuma carne de pasăre care nu provine de la un crescător autorizat, pentru că numai în marile ferme de păsări există șansa de garantare a măsurilor de biosecuritate. Evită locurile și suprafețele contaminate cu fecale sau secreții de păsări. La fel ca la alte boli infecțioase, una dintre cele mai importante măsuri preventive este spălarea frecventă și cu grijă a mâinilor. Evită automedicația.

9. Cum pregătim carnea de pasăre ?

Depinde de unde ai carnea de pasăre pe care o pregătești. Dacă nu ai dubii asupra sursei, se aplică regulile obișnuite. Virusurile gripale sunt distruse prin căldură așa că dacă vrei să fii precaut, toate produsele provenite de la păsări, inclusiv ouăle și sângele ar trebui preparate termic la mai mult de 70 de grade. Nu consuma produse din păsări incomplet prelucrate termic. Separă carnea crudă de cea prelucrată termic sau de alimentele gata de consumat. Nu folosi același cuțit sau instrument de tăiat pentru a pregăti carnea crudă și alimentele preparate. Spală-te pe mâini între manipularea alimentelor crude și a celor prelucrate termic. Nu pune carnea pe aceeași farfurie pe care a fost așezată înainte de a fi prelucrată. Spală ouăle cu apă cu săpun. Gălbenușurile de ouă nu trebuie să fie lichide sau să se prelingă. Nu folosi ouă fierte moi sau crude în alimente care nu vor fi prelucrate termic.

10. Ce riscăm călătorind în zone afectate ?

Informează-te asupra oricăror riscuri de boală în zonele pe care le vei vizita. Asigură-te că vaccinările tale sunt la zi și solicită o vaccinare suplimentară, tratament sau informații de care poți să ai nevoie. Pregătește o trusă sanitară de călătorie care să conțină materiale medicale și de prim ajutor. Ai grijă să incluzi un termometru și batiste umede pentru igiena mâinilor.

11. Cum recunoști păsările bolnave ?

La păsări, boala debutează cu somnolență, cianoza crestei și bărbuțelor, sete, după care apare diareea cu fecale lichide, de culoare verzui. Moartea este precedată de o stare comatoasă. Cea mai frecventă este însă gripa aviară cu manifestări ca tuse, zgomote respiratorii diverse, lăcrimarea excesivă, întârziere în dezvoltare. Câteodată, boala apare brusc la păsări și mai multe animale mor fără să prezinte semne premonitorii sau semne minime de boală. Găinile ouătoare pot inițial să producă ouă cu modificări ale cojii după care urmează sistarea ouatului. Alte păsări prezintă imobilitate și slăbire. La păsările afectate pot apărea hemoragii pe pielea fără pene. În cazurile de moarte subită, leziunile pot să fie absente. Leziunile la curcani sunt similare cu cele de la galinacee, dar de multe ori nu sunt așa de marcante. Rațele infectate cu virusul influenței aviare și care excretă virus pot să nu prezinte semne clinice sau leziuni. Leziuni similare pot apărea însă și la boli ca pseudo-pesta aviară, o boală care nu se transmite la om.

12. Cum se tratează păsările bolnave ?

Nu există un tratament al bolii. Se pot utiliza măsurile de profilaxie: izolarea strictă a focarelor, distrugerea păsărilor bolnave, suspecte de îmbolnăvire și a celor expuse; dezinfectia adăposturilor și a spațiilor de cazare, ecarisarea și procesarea carcaselor și a tuturor surselor de contaminare; interzicerea contactului cu păsări străine, controlul traficului de persoane.

13. Cum se acționează în focarul de gripă aviară ?

În cazul unui focar se aplică: tăierea sau uciderea integrală a păsărilor în efectivul afectat, ecarisarea carcaselor și a produselor provenite de la acestea, curățirea, dezinfectia. Repopularea se face după cel puțin 21 de zile.

14. Poți fi despăgubit dacă ți se confiscă păsările ?

Sigur că da. Ordonanța nr.42/2004 prevede că în cazul acțiunilor de lichidare a focarelor de boli prin sacrificare, se acordă despăgubiri proprietarilor animalelor sacrificate sau altfel afectate, indiferent dacă animalele respective sunt asigurate sau nu. Despăgubirea se stabilește de o comisie locală condusă de primar și reprezintă maxim 80% din valoarea de asigurare.

15. Cum poți da o mână de ajutor ?

Dacă ai remarcat ceva suspect, e bine să spui autorităților: situația în zona infectată; speciile de păsări afectate; numărul de păsări suspecte de boală; detalii privind amplasarea exploatației, existența șoselelor ori a drumurilor principale în apropiere, situația meteorologică locală.

16. Există vreun precedent în România ?

În România ultimilor 50 de ani, în nici o crescătorie de păsări nu s-a înregistrat vreo epidemie care să devină periculoasă pentru om.

17. Mai putem consuma carne de pasăre ?

Cu două condiții:

- Cumpărați carnea din surse autorizate;
- Preparați-o așa cum vă cer medicii veterinari.

ACCIDENTUL CHIMIC

1. Ce este accidentul chimic?

Accidentul chimic reprezintă o eliberare necontrolată în mediul înconjurător a unor substanțe toxice industriale la concentrații mai mari decât concentrațiile maxim admise, punând astfel în pericol sănătatea populației.

2. Ce este focarul chimic?

Spațiul în care substanța toxică industrială își manifestă acțiunea vătămătoare, ca urmare a unui accident chimic.

3. Ce este zona letală?

Zona letală este considerată zona de acțiune a norului toxic în care concentrația substanței toxice (concentrația de intoxicare) poate produce moartea unei persoane într-un timp de cel mult 15 minute, prin inhalare.

4. Ce este zona de intoxicare?

Zona de intoxicare este considerată zona de acțiune a norului toxic în care concentrația substanței toxice (concentrația de intoxicare) poate produce intoxicarea organismului timp de 1-15 minute, fiind necesar tratamentul medical (limita de suportabilitate).

5. Ce trebuie să cunoască populația ?

Populația trebuie să cunoască:

- care este unitatea sursă de pericol chimic;
- tipul de substanță toxică industrială pe care îl deține;
- caracteristicile și modul de acțiune al substanței toxice;
- zona de risc în care v-ați putea afla;
- măsurile de protecție specifice zonei;
- locul în care se asigură protecția prin adăpostire sau izolare;
- locurile de dispunere și itinerarele de evacuare temporară.

6. Ce măsuri de siguranță trebuie asigurate de către populație în locurile de adăpostire-izolare?

- procurarea materialelor de etanșare (chit, bandă izolantă, bureți izolatori, purfix etc.);
- asigurarea mijloacelor de protecție individuală speciale sau improvizate;
- realizarea unei truse familiale de prim-ajutor medical;
- pregătirea unei rezerve permanente de apă și alimente;
- asigurarea unui radioreceptor cu baterii.

7. Ce măsurile de protecție ce se iau în caz de accident chimic ?

- Înștiințarea și alarmarea populației despre pericolul chimic
- Asigurarea protecției cu mijloace individuale de protecție
- Asigurarea protecției prin adăpostire (izolare) sau prin evacuare (autoevacuare) temporară
- Introducerea restricțiilor de consum al apei, produselor agroalimentare, vegetalelor etc., contaminate
- Introducerea unor restricții de circulație și acces, a unor măsuri de pază și ordine în zona de acțiune a norului toxic
- Organizarea cercetării chimice, a controlului și supravegherii zonei de acțiune a norului toxic și a contaminării
- Acordarea primului ajutor și a asistenței medicale de urgență persoanelor intoxicate
- Aplicarea măsurilor de neutralizare și împiedicare a răspândirii substanțelor toxice. Colectarea, transportul și depozitarea materialelor contaminate

8. Care sunt fazele ansamblului de măsuri care se realizează în caz de accident chimic?

- faza pre-dezastru;
- faza în timpul dezastrului;
- faza post-dezastru.

9. Ce măsuri se impun în faza de Pre-dezastru?

- Informați-vă asupra sursei de risc, substanțele toxice industriale folosite, zonele de pericol!
- Participați la exerciții, procurați-vă materiale cu reguli de comportare și acțiune în caz de

dezastre și însușiți-vi-le!

- Evitați amplasarea locuințelor în apropierea unor instalații cu procese de risc!
- Procurați-vă materiale de etanșare!
- Asigurați-vă mijloace de protecție individuală speciale sau improvizate!
- Pregătiți-vă o rezervă permanentă de apă și alimente!
- Procurați-vă un radioreceptor cu baterii!

10. Ce măsuri se impun faza de Dezastru?

- Urmați întocmai anunțurile făcute prin intermediul mass-mediei sau prin semnalele de alarmare!
- Anunțați-vă vecinii și prietenii despre pericolul chimic (de preferință prin telefon)!
- Adăpostiți-vă în locul stabilit și etanșați toate intrările și ieșirile pentru a evita pătrunderea agentului toxic! Dacă adăpostirea se face în propria casă sau apartament, etanșați toate ușile și ferestrele și rămâneți într-o cameră cu cât mai puține uși și ferestre!
- Închideți toate instalațiile cu pericol (gaze, apă, curent electric)!
- Opriti toate ventilatoarele și instalațiile de aer condiționat!
- Țineți la îndemână mijloacele de protecție respiratorie și folosiți-le dacă este cazul!
- Asigurați-vă că aveți acces la rezerva de apă și alimente și că nu sunt afectate de accidentul chimic!
- Țineți radioreceptorul deschis și fiți atenți la anunțurile care se fac!
- Nu părăsiți locul de adăpostire până nu se anunță că acest lucru este posibil!

Dacă sunteți surprins în afara locuinței:

- Nu intrați în panică, de cele mai multe ori în cazul accidentelor chimice victimele din rândul populației civile au apărut ca urmare a panicii
- Acoperiți-vă căile respiratorii superioare cu o batistă și îndreptați-vă spre cel mai apropiat adăpost!
- Respectați restricțiile de circulație și acces!
- Evitați deplasarea pe direcția vântului, deplasați-vă perpendicular pe direcția lui!

11. Ce măsuri se impun faza Post-dezastru?

- Nu părăsiți adăpostul sau locuința chiar dacă pericolul a trecut, riscați să încurcați intervenția forțelor specializate
- Ascultați cu atenție mesajele către populație transmise prin mass -media!
- Verificați dacă vecinii și prietenii au probleme, în cazul în care există probleme acordați-le primul ajutor și chemați ambulanța!
- Respectați restricțiile de circulație și consum!
- Reveniți la activitățile cotidiene, remediind eventualele pagube!
- Rețineți învățămintele trase din aceste situații și pregătiți-vă continuu pentru a putea face față unor alte eventuale asemenea evenimente!

12. Ce măsuri se impun la producerea unui accident de transport în care sunt implicate substanțe periculoase până la sosirea autorităților?

1. Se anunță telefonic pompierii, poliția, salvarea despre accidentul petrecut, comunicându-se:
  - a. timpul și locul producerii accidentului;
  - b. tipul mijlocului de transport;
  - c. situația accidentului (fisură în rezervor, răsturnare, împrăștiere substanțe, incendiu, nor toxic, etc.);
  - d. persoane și bunuri aflate în pericol;
  - e. numele și prenumele, precum și modalitatea de contact a persoanei care a oferit informațiile de mai sus.
2. Dacă există victime în urma accidentului, acestea se vor scoate din zona de pericol și li se va acorda primul ajutor.

Atenție: În cazul în care nu cunoașteți procedurile de acordare a primului ajutor, solicitați de urgență prezența personalului abilitat!

3. În cazul în care se observă răspândirea substanțelor din mijlocul de transport (rezervor, cisternă, butoaie, saci, etc.) nu se va folosi sub nici o formă flacăra deschisă (brichete,

- fumat, scânteii, flacăra).
4. În cazul în care se observă apariția unei flăcări deschise se va încerca stingerea de urgență a acesteia cu mijlocul de stins incendii din dotarea autovehiculelor.
  5. Dacă nu s-a putut opri incendiul în faza incipientă, părăsiți de urgență zona pe o rază de 100 m, și așteptați sosirea pompierilor.
  6. *Nu vă apropiați de locul accidentului doar din curiozitate! puteți să deveniți ușor victimă și în plus încurcați acțiunile de intervenție!*
  7. *Respectați întocmai instrucțiunile primite de la autorități!*

POLUAREA ACCIDENTALĂ

1. Ce este poluarea accidentală?

Poluarea accidentală a apelor râurilor, fluviului sau a apei mării reprezintă orice alterare fizică, chimică, biologică sau bacteriologică a apei, peste o limită admisibilă stabilită, inclusiv depășirea nivelului natural de radioactivitate produsă direct sau indirect de activitățile umane, care o fac improprie pentru o folosire normală în scopurile în care această folosire era posibilă înainte de a interveni alterarea.

URGENȚĂ NUCLEARĂ ȘI RADIOLOGICĂ

1. Ce este accidentul nuclear?

Accidentul Nuclear – eveniment nuclear care afectează instalația și provoacă iradierea sau contaminarea populației ori a mediului peste nivelurile admise de reglementările în vigoare.

2. Ce este contaminarea radioactivă?

Contaminarea radioactivă – contaminarea oricărui material, oricărei suprafețe sau a mediului ori a unei persoane cu substanțe radioactive.

În cazul particular al corpului uman, contaminarea radioactivă include atât contaminarea externă a pielii cât și contaminarea internă.

3. Ce este urgența nucleară?

O urgență nucleară poate rezulta dintr-o eliberare de radioactivitate de la o centrală nucleare-electrică (CNE) în mediu, ceea ce poate afecta populația care trăiește în apropierea centralei.

4. Ce este un antidot?

Este o substanță folosită pentru neutralizarea unui agent toxic pătruns în organism sau a efectelor nocive ale acestuia.

5. Ce reprezintă C.N.C.A.N.?

Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare reprezintă autoritatea națională competentă în domeniul nuclear și are atribuții de reglementare, autorizare și control prevăzute de lege

6. Ce este doza de radiație?

Doza de radiație este cantitatea de energie absorbită de țesut.

7. Ce este doza de radiație admisă?

Cantitatea maximă de radiații pe care o poate primi organismul uman până la care nu se manifestă boala de iradiere.

8. Ce este dozimetru?

Instrument de măsurare a dozei ambientale sau a dozei individuale.

9. Ce este decontaminarea?

Îndepărtarea particulelor radioactive de pe suprafețele pe care s-au depus acestea în urma contaminării.

10. Ce acțiuni să întreprindeți în zonă contaminată radioactiv pentru a reduce contaminarea:

- locuitorii vor sta în casă cu ușile și geamurile închise
- traficul în zonă va fi supus restricțiilor
- școlile și activitățile economice în zonă vor fi suspendate
- accesul în spitale va fi interzis
- dacă ați fost surprins de norul radioactiv în exterior faceți un duș pentru îndepărtarea particulelor de praf radioactiv

- nu consumați hrana și lichidele care pot fi contaminate radioactiv
- pastilele de iodură de potasiu vor fi folosite pentru protejarea glandei tiroide împotriva iodului radioactiv
- zona afectată poate fi evacuată.

În cazul contaminării radioactive trebuie să aveți în vedere următoarele:

- adăpostirea este un mod foarte eficace de reducere a expunerii la radiații(se poate reduce expunerea la radiații cu până la 40%)
- autoprotecția implică să luați următoarele măsuri:
  - puneți hainele cu care ați fost îmbrăcați într-un sac de plastic și închideți-l.
  - după aceea faceți un duș sau spălați-vă bine părul și corpul. Puneți-vă haine curate.
  - Administrarea de pastile de iodură de potasiu în scopul protejării tiroidei.

MUNIȚII RĂMASE NEEXPLODATE

1. Ce este asanarea ?

Asanarea reprezintă ansamblul de operațiuni executate pentru înlăturarea (distrugerea) muniției neexplodate (rateuri) și dezafectarea terenurilor, altele decât poligoanele de trageri ale armatei, rezultate din următoarele acțiuni:

- atacuri aeriene inamice asupra teritoriului ROMÂNIEI ;
- operațiuni militare terestre duse în timpul războiului ;
- explozii sau incendii la depozitele de muniții sau materii explozive ;
- accidente pe timpul transportului de muniții ;
- trageri de instrucție cu muniție de război în poligoane special amenajate și care ulterior, urmează a fi redată în circuitul economic.

2. Ce sunt munițiile rămase neexplodate ?

Munițiile rămase neexplodate sunt toate categoriile de muniții utilizate în scop militar, trecute prin gura de foc, lansate sau inițiate, care nu au avut efect final prin nefuncționare sau cele neutilizate și care nu au fost distruse, descoperite în locuri, altele decât cele permise.

3. Care sunt tipurile de muniții care fac obiectul intervenției pirotehnice a subunităților Inspectoratelor Județene pentru Situații de Urgență ?

Cartușele pentru armamentul de infanterie, terestru, de pe mașinile de luptă sau antiaerian, până la calibrul 14,5 mm, loviturile pentru tunurile terestre, de bord sau de pe nave, peste calibrul 20 mm, bombele și loviturile reactive pentru aruncătoare, rachetele terestre, de bord sau de pe nave, arme sub apă (torpile și mine), bombe de aviație, grenade de mână, mine de geniu, cartușe de semnalizare și iluminare, petarde, pulberi, explozivi, materii incendiare și fumigene, utilizate pentru încărcarea munițiilor, mijloacele pirotehnice de inițiere și aprindere, precum și orice elemente ale acestora, încărcate cu substanțe explozive.

4. Ce este o operațiune pirotehnică ?

Operațiunea pirotehnică reprezintă o activitate efectuată de unul sau mai mulți pirotehnicieni în vederea neutralizării, prin proceduri specifice, a unei muniții descoperite neexplodate .

5. Ce este pirotehnia ?

Pirotehnia (Arta focului : pir = foc, tehno – artă) reprezintă tehnica fabricării și utilizării unor dispozitive, a unor materiale care servesc la aprinderea munițiilor, a armelor de foc, a unor substanțe explozive și a artificiilor (studiul compozițiilor și produselor care în urma reacției de ardere dau un efect luminos, termic, incendiar și de fum) .

6. Ce este semnalizarea de securitate și/sau sănătate ?

Semnalizarea care, raportată la un obiect, o activitate sau o situație determinată, furnizează o indicație sau o cerință referitoare la securitatea și/sau sănătatea persoanelor la locul de muncă și care se realizează, după caz, prin intermediul unui panou, al unei culori, al unui semnal luminos sau acustic, al unei comunicări verbale sau al unui gest-semnal .

7. Care sunt obligațiile cetățenilor pentru prevenirea accidentelor în cazul descoperirii de muniții neexplodate ?

- să anunțe de urgență organele de poliție, autoritățile administrației publice locale sau inspectoratul general (județean) pentru situații de urgență despre descoperirea de muniții neexplodate ;

- să nu miște de pe loc munițiile descoperite neexplodate ;
- să nu introducă în clădiri, încăperi sau locuințe muniții descoperite neexplodate ;
- să nu desfacă sau să predea la agenții economici specializați muniții neexplodate pentru valorificarea ca deșeuri metalice ;
- să nu folosească munițiile descoperite pentru improvizarea diferitelor scule sau ornamente;
- să nu lovească, să taie sau să demonteze munițiile neexplodate ;
- să nu aprindă focul deschis în apropierea munițiilor descoperite neexplodate sau să le introducă în foc;
- să nu se joace cu muniții descoperite neexplodate .
- să respecte regulile și măsurile stabilite pentru zonele cu risc la descoperirea de muniții neexplodate ;

8. Cine execută asanarea terenurilor și neutralizarea munițiilor descoperite neexplodate?

Asanarea terenului și neutralizarea muniției rămase neexplodate din timpul conflictelor armate se execută de către subunități specializate și specialiști pirotehnicieni din serviciile de urgență profesionale din subordinea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, potrivit instrucțiunilor și normelor tehnice elaborate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență .